

Ajaloo lõiming

Õppeaine	Kooliaste	Lõiming
Eesti keel	II III IV 11.kl	• Kõnekunst • Talurahvakoolid, nõiaprotsessid, rahvaluule • Muinasaeg – soomeugri rahvaste päritolu ja läänemeresoome hõimud. • Muinasusk, tavandid ja kombed – rahvakultuuris ja keeles • Kirjakeele areng, esimesed grammatikad, vana kirjakeel (Hornungi grammatika), O.W.Masing, • Võitlus uue kirjaviisi pärast ja häälduspärase ortograafia kasutuselevõtt 19. saj. (Ed.Ahrens) • Uurimistööde, referaatide ja retsensioonide kirjutamisel kasutatav sõnavara ja õigekeelsus
Kirjandus	II III IV 11.kl	• Mütoloogia • Piiblilood, erinevate rahvaste müüdid • Teatri võlumaailm • Eepos • Muistne vabadusvõitlus • Biograafiline inimene sõjas valikute ees • Kirjanduse ajalugu: antiikkirjandus, keskaja kirjandus keskaja maailmavaate peegeldajana (kangelaslaulud, pühakute elulood jms) • Humanism kirjanduses – ilmaliku maailmavaate algus • Rahvusliku ja rahvakeelse kirjanduse algus: Shakespeare, jt. • Valgustus, klassitsism, romantism kirjanduses kui erinevate ajalooliste ajastuste peegeldajad • Eesti kirjandus erinevatel ajaloo etappidel (saksa soost pastorite- literaatidest ja estofiilidest kuni rahvusliku ajakirjanduse ja kirjanduse kujunemiseni)
Võõrkeeled	III IV 10.kl	• Riiklikud sümbolid • Ladina keel kui romaani keelte aluskeel ja germaani keelte mõjutaja (sõnatüved, ja lad. keelsed väljendid) • Saksa keel kui Eestis valitseva eliidi keel on jätnud eesti keelde jälje, nagu ka vene keel, kaasajal inglise keel. 19. saj. haritlane valdas kolme kohalikku keelt: eesti, saksa, ja vene keelt. • Inglise keel on kaasajal elementaarne suhtlemiskeel.

Matemaatika	II IV 10.kl	• Positiivsed ja negatiivsed arvud • Rooma ja araabia numbrid • Matemaatika vanaaja tsivilisatsioonides: Egiptuses, ja Mesopotaamias • Teaduse areng antiikajal (Pytagoras, Eukleides jt.) • Rooma ja araabia numbrite kasutuselevõtt vanaaja rahvaste poolt
Muusika	III IV 10.-11.kl	• Rahvuslik muusika • Rahvushümnid • Laulupidu • Muusikaajalugu on osa ajaloost, muusikaajaloo etapid ühtivad erinevate ajaloo ajastutega (keskaja muusika – keskaja kultuur ja maailmavaade, barokiajastu jne.) • Rahvuslik liikumine ja laulu- ja mänguseltside asutamine • Eesti laulupidude traditsiooni algus • Esimesed heliloojad ja professionaalse muusikakultuuri kujunemine 19. saj. Eestis • Muusika osa Eesti taasiseseisvumisel (laulev revolutsioon ravusliku ühtsuse kujundaja)
Filosoofia	II IV 10-12.	• Filosoofia kujunemine Antiik-Kreekas • Teadusliku maailmavaate algus Antiikkreekas. • Keskaja katoliiklusel põhinev maailmavaate olemus ja humanismiga kaasnenud maailmavaate muutumine • Valgustusfilosoofia uue ajastu (uusaja) ettevalmistajana • Modernism ja postmodernism XX sajandil
Ühiskonnaõpetus	III IV	• Poliitilised õpetused • Riikide kujunemine • Erinevad riigivormid • Inimsuhete ja ühiskonnakordade muutumine läbi sajandite (agraarühiskonnast postindustriaalse ühiskonnani) • Ühiskonna struktuur erinevatel ajastutel: seisuslikust ja klassiühiskonnast tänapäeva tolerantse kõigile võrdsete võimalustega nüüdisühiskonnani • Õiguse areng (Hammurapi seadustest ja Rooma õigusest tänapäeva õigusriigini. • Valitsemis- ja riigivormid läbi ajaloo: antiikdemokraatia, aristokraatia, absolutism ja demokraatia; monarhia ja vabariik

Usundiõpetus	II III IV 10.kl	• Erinevad religioonid Vanalajal • Kristluse kujunemine • Kristluse ja islami osa Euroopa ajaloos ja kultuuris. Muinasusund
Geograafia	II III IV	• Informatsiooni leidmine kaardilt • Põlluharimise esimesed piirkonnad kaardil, kiviaja asulad Eesti alal • Araablaste ja viikingite vallutused • Eesti muinas-maakonnad • Maadeavastused • Eesti haldusjaotus 16. sajandil • Läänemere maad • Euroopa ja maailma kaart 18.-20.sajand • Looduslikud tingimused tsivilisatsioonide tekkimiseks suurtes jõeorgudes. Primaarsete ja sekundaarsete tsivilisatsioonide asukohad. • Maateaduse areng keskajal, Suured maadeavastused. • Poliitilise kaardi muutumine. (Kaardi tundmine on ajaloo mõistmise alus)
Bioloogia	II III IV	• Loodusteaduste areng erinevatel ajastutel ja nende mõju inimkonna arengus eriti valgustussajandil (loodusseadused on õiged, kõik halb tuleb inimkonnale tsivilisatsioonist (ühiskonnast). Loodusteadlased (Carl Linne, Ch. Darwin, jt) • Meditsiini areng
Füüsika	II III IV	• Teaduse areng läbi ajaloo: Archimedesest Newtonini, • Tehnika areng (aurumasinad) ja tööstuspööre. Transpordi areng. • Teadusesaavutused 19. saj. lõpul 20. saj. algul: fotograafia, helitehnika areng • Tuumafüüsika XX saj. II p
Kunst	II III	• Arhitektuur: püramiidid, templid • Keraamika. Skulptuur. Skulptuuride modelleerimine savist. Reljeef • Kirik kui sakraalehitis • Leonardo da Vinci • Versailles' loss

	IV	• Baroki ja klassitsismi iseloomulikud jooned, näited • Realism, impressionism • Erinevate ajastute ühtsed kunstistiilid romaani stiilist kuni romantismini (viimane ühtne kunstistiil). Arhitektuur, kujutav kunst, muusika, mood, sisekujundus ajastu peegeldajana. • Modernism ja postmodernism
Tehnoloogia	II III IV	• Tehnika areng ajastute kaudu, lähtudes materjalidest ja töötlusviisidest • IT-tehnoloogia infoallika ja vahendajana. Infotehnoloogia ja arvuti kasutamine õppimis-, töö- ja suhtlusvahendina
Loodusõpetus	II	• Aed ja põld elukeskkonnana • Teaduse ja tehnika areng
Kehaline kasvatus	II	• Olümpiamängud